

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ ЧЕРЕЗ МОБІЛЬНІ АПТЕЧНІ ПУНКТИ

Жадько С. В., Малініна Н. Г., Подгайний Д. Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

svzhadkopharm@gmail.com

Підвищення доступності населення до фармацевтичної допомоги у сільській та віддаленій місцевості є одним із пріоритетних завдань системи охорони здоров'я. Згідно зі статистичними даними, лише 11 % сіл України мають стаціонарні аптечні заклади, в яких можна придбати ліки. Особливою проблемою для населення є відсутність або руйнація аптек на деокупованих і прифронтових територіях.

Мета дослідження — визначення напрямів удосконалення фармацевтичної допомоги населенню через мобільні аптечні пункти (МАП).

Важливі складові якості фармацевтичних послуг, що надаються через МАП:

- використання сучасного обладнання для належних умов зберігання ліків, а також генераторів і систем зв'язку;
- планування маршрутів на основі потреб місцевих громад;
- співпраця з місцевими адміністраціями, медичними установами та органами влади;
- забезпечення асортименту життєво важливих ЛЗ для пацієнтів з хронічними захворюваннями;
- реалізація ліків за цінами, що не перевищують ціни у стаціонарних аптеках;
- швидка адаптація асортименту до потреб місцевих громад;
- навчання персоналу з обслуговування людей похилого віку, роботи в умовах обмеженого доступу до зв'язку;
- розвиток навичок фармацевтичної опіки пацієнтів зі складнощами сприйняття;
- інтеграція з медичними програмами, наприклад, вакцинацією чи базовою діагностикою;
- забезпечення електронних рецептів та безготівкових розрахунків;
- широке інформування населення про графік і маршрути МАП;
- просвітницька робота щодо доступних програм і правил отримання ліків.

Напрями розширення послуг МАП:

- базова медична допомога (вимірювання артеріального тиску, рівня цукру в крові, пульсу та сатурації; проведення тестів на інфекційні захворювання (COVID-19, ВІЛ або гепатит); консультацій з використання медичних пристроїв (глюкометри, тонометри тощо);
- діагностика та моніторинг: аналіз крові чи сечі за допомогою портативних пристроїв; моніторинг стану пацієнтів із хронічними захворюваннями (цукровий діабет, артеріальна гіпертензія, серцево-судинні хвороби);
- вакцинація (щеплення проти грипу, COVID-19 або інших інфекційних хвороб);
- психологічна допомога (консультації психолога чи надання контактів служб психологічної підтримки; інформаційні заходи щодо подолання стресу та депресії);
- супровід фармацевта (консультації з прийому ЛЗ, взаємодії ліків та можливих побічних ефектів; допомога в оформленні електронних рецептів та підключенні до програм державного забезпечення);
- освітні заходи (семінари і тренінги з першої допомоги; інформування про профілактику хронічних захворювань, здоровий спосіб життя);
- телемедичні послуги (забезпечення консультацій з лікарями різних спеціальностей через відеозв'язок; дистанційний контроль стану пацієнтів лікарями за допомогою телемедичних платформ);
- надання медичного обладнання (прокат або продаж медичних пристроїв, постачання засобів для догляду за пацієнтами (милиці, ходунки, ортопедичні товари).
- соціальна підтримка (допомога в оформленні документів для отримання медичної допомоги; співпраця з волонтерськими та благодійними організаціями для допомоги вразливим верствам населення);
- підтримка молодих мам (продажі товарів для дітей, консультації з догляду за немовлятами та грудного вигодовування).

SWOT-аналіз

використання МАП в Україні

Strengths — сильні сторони

1. Доступність ЛЗ у віддалених районах, де немає стаціонарних аптек.
2. Оперативність обслуговування в районах з обмеженим доступом до медичних і фармацевтичних послуг, наприклад, під час надзвичайних ситуацій.
3. Легкість переміщення МАП дозволяє адаптуватися до потреб населення залежно від часу, сезону чи подій.
4. Зменшення витрат на інфраструктуру, відсутність необхідності будувати чи орендувати приміщення.

Opportunities — можливості

1. Підвищення доступу до ЛЗ і консультацій фахівців у віддалених районах.
2. Співпраця з місцевою владою та благодійними організаціями для залучення грантів та державного фінансування.
3. Інтеграція з онлайн-платформами для замовлення ЛЗ онлайн.
4. Використання МАП у туристичних зонах для обслуговування туристів та іноземців.
5. Взаємодія з міжнародними грантовими програмами та фондами.

Weaknesses — слабкі сторони

1. Через обмеження простору МАП мають менший вибір ЛЗ.
2. Зростання цін на паливо та обслуговування транспорту знижує рентабельність.
3. Ускладнення з доставкою в важкодоступні місця через погані дороги, погодні умови чи військові дії.
4. Необхідність забезпечення норм щодо зберігання, транспортування та продажу ЛЗ.

Threats — загрози

1. Інфляція, падіння купівельної спроможності населення можуть знизити попит на ЛЗ.
2. У регіонах, що страждають від воєнних дій, існують ризики для персоналу та обладнання.
3. Додаткові бар'єри для роботи МАП через різкі зміни у законодавстві.

Висновки: на основі аналізу зарубіжного досвіду та практики впровадження МАП в різних областях України визначено складові якості фармацевтичних послуг, що надаються через МАП, проведено SWOT-аналіз використання МАП в Україні та визначено напрями розширення послуг МАП.